

Milieu-adviesraad van de gemeente Haren 1992-2018

Het bestaansrecht van de MAR

Om haar inwoners te betrekken bij het gemeentelijk milieubeleid heeft de gemeente Haren in oktober 1992 een Milieu-adviesraad (MAR) ingesteld. Zesentwintig jaar lang fungeerde de MAR als adviesorgaan van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad op het gebied van milieu, natuur, landschap en duurzame ontwikkeling. De MAR werkte op basis van een reglement van de gemeente Haren en diende college en raad gevraagd en ongevraagd van advies. Slechts weinig Nederlandse gemeenten beschikken over een Milieu-adviesraad. De gemeente Haren achtte echter een officieel adviesorgaan voor de 'groene parel van het Noorden' van zo'n groot belang dat hiervoor een aparte adviesraad werd opgericht. Als gevolg van de gemeentelijke herindeling blikken de leden van de MAR terug op zesentwintig jaar gevraagde en ongevraagde advisering.

De adviezen van de MAR betroffen de volgende aspecten van de leefomgeving:

- Natuur- en landschapsbehoud en -ontwikkeling
- Mobiliteit en ruimtelijke ordening
- Volksgezondheid en veiligheid
- Energietransitie
- Cultuurhistorie boven- en ondergronds
- Afvalproblematiek en milieubescherming
- Woon- en omgevingsvisie

De MAR vergaderde maandelijks. De vergaderingen waren openbaar. De leden vertegenwoordigden deskundigheid op uiteenlopend terrein. Een groot aantal onderwerpen, zie ook Bijlage, is de revue gepasseerd. Alles bij elkaar heeft de MAR 213 adviezen uitgebracht. Het laatste advies, in de zomer 2018, betrof de verplaatsing van de Brinkschool naar de Rummerinkhof. Veel van de MAR adviezen kwamen in raadsvoorstellen terecht. De landschappelijke inpassing van 'de Vork', aandacht voor de aardbevingsproblematiek in de woonvisie, de biodiversiteit van het Hortusgebied en de landschappelijke inpassing van paardenbakken in het buitengebied zijn daarvan voorbeelden.

De MAR heeft regelmatig gasten uitgenodigd. Zo is gediscussieerd over de gevolgen van de zuidelijke ringweg voor de Harener leefomgeving en de activiteiten van Haren Duurzaam. Omdat de MAR veel belang hechtte aan een tijdige totstandkoming van de omgevingsvisie, samen met inwoners, heeft de MAR zich uitgebreid laten informeren over dit thema bij omliggende gemeenten, waaronder de gemeente Noordenveld. Daarnaast nam de MAR het initiatief om sommige thema's met de andere gemeentelijke adviesorganen van Haren te bespreken. Dit waren de jongerenraad, de verkeerscommissie en het adviesorgaan voor het sociale domein, wat onder meer resulteerde in een gezamenlijk advies over de gemeentelijke woonvisie.

Op 18 mei 2017 organiseerde de MAR samen met de gemeente Haren een minisymposium over Duurzaam Haren met het oogmerk om - in de Harense context - de beweging naar duurzaamheid te versnellen. Een van de gastsprekers was Bouwe de Boer, energiecoördinator van de gemeente Leeuwarden en succesvol aanjager van duurzaamheidsprojecten in de provincie Friesland. Verscheidene instanties uit het onderwijs, zorginstellingen en bedrijven, betrokken bij duurzame ontwikkelingen, alsmede het college en de raad van Haren waren vertegenwoordigd.

Verschillende onderwerpen en adviezen zijn in een vroeg stadium besproken met de behandelende gemeenteambtenaar. Minimaal twee keer per jaar vond overleg plaats met de vakwethouder. Voorts is de MAR regelmatig gevoed met vragen en suggesties vanuit de bevolking. De adviezen, jaarverslagen en verslagen van de maandelijkse MAR-vergaderingen verschenen op de website van de MAR.

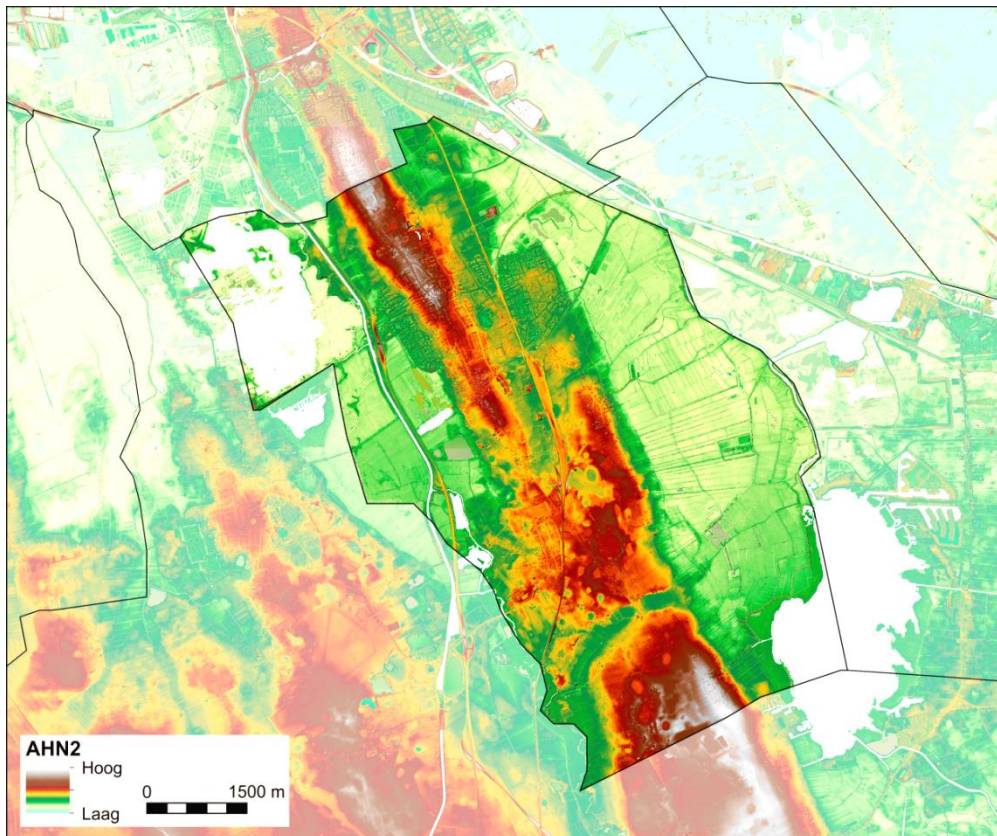
Kernpunten van het ‘Harener profiel’ vanuit MAR-perspectief

De MAR heeft zich altijd ingezet voor het behoud en het breder bekend krijgen van de landschappelijke kwaliteit van Haren, gelegen op de noordelijke Hondsrug.

De noordelijke Hondsrug: veel karakteristieken op korte afstand

Drie hoofdelementen bepalen het aanzicht van het Harener landschap: de noordelijke Hondsrug, het dalsysteem van de Drentsche Aa en het dalsysteem van de Hunze. Het historische grondgebruik is hierop afgestemd. Ter hoogte van Haren is de Hondsrug niet alleen hoog maar ook extreem smal, zodat het gebied op korte afstand veel diversiteit vertoont op het gebied van reliëfvormen, flora en fauna, cultuurhistorie en nederzettingspatronen. In de prehistorie was het een aantrekkelijk woongebied, in de Romeinse tijd een belangrijke contactzone tussen kust en achterland en in de middeleeuwen voerde er een langeafstandsroute doorheen.

De dorpen ontstonden als agrarische gemeenschappen op de grens van droog en nat, tussen akker en groenland. Heel bijzonder is de goede herkenbaarheid van die elementen afzonderlijk en in hun onderlinge samenhang.

Binnen de grenzen van de gemeente Haren is de Hondsrug smal met steile flanken naar de beekdalen van Hunze en Drentsche Aa. De ijstijden zijn hier nadrukkelijk vertegenwoordigd.

Recreatieve en economische kwaliteiten in relatie tot het landschap

Het silhouet van Groningen is markant en straalt zelfvertrouwen uit. Het landelijk gebied biedt ruimte voor natuur en agrarische ontwikkeling. Beide met hun eigen kwaliteiten. De Landinrichting Haren leerde boeren en landschapsbeschermers hoe beter samen te werken. Het resultaat is een nieuwe balans in het landelijk gebied met gezonde boerenbedrijven en een recreatieve markt die kan werken in een goed beheerd landschap.

De Regiovisie Groningen-Assen, met een 'bruisend stedelijk netwerk, dooraderd met fraaie natuur en prachtige landschappen' vroeg destijds om voldoende ruimte voor de stedelijke ambities van Groningen en Assen. Ten aanzien van het landschap namen de gemeenten Haren en Tynaarlo hun verantwoordelijkheid en maakten het tot hun specialisatie om het evenwicht tussen landelijk gebied en stedelijke ambities te waarborgen. De MAR op haar beurt heeft altijd scherp gelet op de balans tussen ontwikkeling en behoud van samenhang, daar waar versnippering dreigde.

*De westelijke Hondsrugflank in Haren:
Open agrarisch gebied met vitale boerenbedrijven. Op de voorgrond het Helper Maar.*

Zandwegen en een goede leefomgeving gaan prima samen in Haren. Lutsborgsweg hoek Boerlaan.

De kracht van de dorpskernen

De economische, geografische, culturele en sociale cohesie van Haren, Essen, Onnen, Glimmen en Noordlaren is groot, maar per dorp liggen de accenten anders. Je kunt niet van één uniform buitengebied spreken. Die situatie komt voor een groot deel op het conto van de dialoog tussen de inwoners onderling. De dorpsgemeenschappen op de Hondsrug wierpen zich, samen met de gemeente en de landschapsbeherende instanties, op als hoeders van het cultuurlandschap. Maar het 'landschapsgevoel' leeft ook sterk in het suburbane Haren. Ook het dorp Haren bezit nog verwijzingen naar een agrarisch verleden, waarvan de kampenstructuur, de houtwallen, het stratenpatroon en een enkel agrarisch gebouw getuigen. Niet voor niks rekent Elsevier Haren al jaren achtereen tot de drie beste woongemeenten op het punt van leefbaarheid.

Burgerparticipatie is alom aanwezig maar de Harense betrokkenheid uit zich behalve in gemeenschapszin ook in een zeer kritische houding, want Harenaars zijn niet op hun mondje gevallen en zijn deskundig op veel terreinen. Men waardeert de goede voorzieningen, de vele verenigingen, het mooie landschap, men voelt zich thuis bij het woon- en leefklimaat, het dorps karakter, de informele sfeer en de kleinschaligheid en men is bovengemiddeld bereid daarvoor op te komen. Het is de MAR gebleken dat 'burgerkracht' als kwalificatie beter bij Haren past dan 'burgerparticipatie'. De MAR heeft gedurende haar bestaan zowel de signalen uit de bevolking als haar eigen rol naar voren gebracht.

In Haren-dorp verwijzen oude houtwallen langs stegen en lanen naar de vroegere kampenstructuur.

Noordlaren vertoont nog een sterk agrarisch karakter met boerderijen en kalverkampen.

De gemeenschapszin in de buitendorpen is groot. Jaarlijkse paasvuur in Onnen en Noordlaren.

Conclusie en aanbeveling

Het grondgebied van Haren kent zowel landschappelijk als cultuurhistorisch veel karakteristieke kenmerken die de moeite van het koesteren en bewaren waard zijn. De stem van voorheen de gemeente Haren, zal in het grotere verband van de gemeente Groningen getalsmatig veel minder gehoord worden.

De stedelijke ambities zullen, indien niet gewaakt wordt voor een passend evenwicht tussen een bruisende stad en een fraai landelijk gebied, naar verwachting doorslaan naar een verdere verstedelijking. Hiermee kunnen de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten onder druk komen te staan. Dit is ook voor het stedelijk gebied ongewenst. Het open en unieke karakter van voorheen de gemeente Haren verdient derhalve bescherming.

Ongevraagd advies en aanbeveling

De MAR maakt dan ook, voor de laatste keer in haar bestaan, gebruik van het recht ongevraagd advies uit te brengen. Zij doet dit nu aan het college en raad van de nieuwe gemeente Groningen.

Wij vragen college en raad bij het opstellen van een omgevingsvisie voor het landelijke deel van de gemeente om de waardevolle landschappen aan de zuidkant van de gemeente, met voorrang te beschermen in samenspraak met burgers en belanghebbenden. Op deze wijze kan een evenwicht worden bereikt tussen de stedelijke ambities en het landelijk gebied. Wij hopen dat u, waar mogelijk, gebruik zult maken van onze adviezen.

BIJLAGE

Lijst van MAR-adviezen vanaf 2006 tot eind 2018

- 148 : Verplaatsing sportvelden
- 149 : Noodbergingsgebieden
- 150 : Van Spoor tot Steeg
- 151 : Horecabeleid
- 152 : Scharlakenhof
- 153 : Nota-Visie Meerweg
- 154 : Recycling wegwerpluiers en incontinentie materiaal
- 155 : Waterplan
- 156 : Nieuwbouw Gemeentehuis
- 157 : Spoor tot steeg
- 158 : Wegencatagorisering
- 159 : Onkruidbestrijding
- 160 : Meerweg
- 161 : Gemeentehuis
- 162 : Duurzame bouw
- 163 : Groenstructuurplan
- 164 : Stationsgebied
- 165 : Bestemmingsplan gemeentehuis
- 166 : Natte Haren beter in model
- 167 : Toepassing aardwarmte
- 168 : Energiebesparing openbare verlichting
- 169 : Nota klimaatbeleid
- 170 : HRe ketels
- 171 : Geboortebos
- 172 : Bestemmingsplan Haren Scharlakenhof
- 173 : Geurhinder veehouderijen

174 : Voorontwerp Bestemmingsplan Sportpark Onnerweg Geerstmaweg

175 : Ontwerpnota Monumentale bomen

176 : Voorontwerp bestemmingsplan DHE deelgebied 3

177 : Sanering railverkeerslawaaï Haren/Glimmen

178 : Bomenbeleidsplan

179 : Voorontwerp Bestemmingsplan Onnen

185 : Onderwerp: Ontwerp Kadernota Buitengebied Haren

186 : Onderwerp: Voorontwerp bestemmingsplan Dilgt, Hemmen en Essen, Deelgebied 5 en 6

187 : Onderwerp: concept Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan

188 : Onderwerp: Raadhuisplein, Stadhuisplein.

188a: Onderwerp: Visie op ombuïgingen 2013 en verder.

189 : Onderwerp: Inzameling frituurvet.

190 : Onderwerp: Reikwijdte en het detailniveau bestemmingsplan Buitengebied.

191 : Onderwerp: concept Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan

192 : Onderwerp: Woonplan 2013-2023

193 : Onderwerp: Gemeentelijke herindeling

194A: De Vork

194B: De Vork, na de inspraakronde

195 : Stationsgebied

196 : Onderzoek Fietspad Kerklaan-Nesciopark

197 : Herindeling-Samenwerking gemeenten

198 : Paardenbakken

199 : Bodem

200 : Buitengebied

201 : voorontwerp Inpassingsplan Opstelrein de Vork

202 : Actualisatie duurzaamheidsbeleid

203 : Problemen gerelateerd aan houtstook

204 : Woonvisie Haren

205 : Kapbeleid

- 206 : Bestemmingsplan buitengebied
- 207 : Vestigen van een zonnepark in de gemeente Haren
- 208 : Gevolgen gaswinning
- 209 : Aanvullend advies over de De Vork
- 210 : Omgevingsvisie Haren
- 211 : Omgeving Zoölogisch Laboratorium
- 212 : Kruidenrijke bermen
- 213 : Verplaatsing Brinkschool